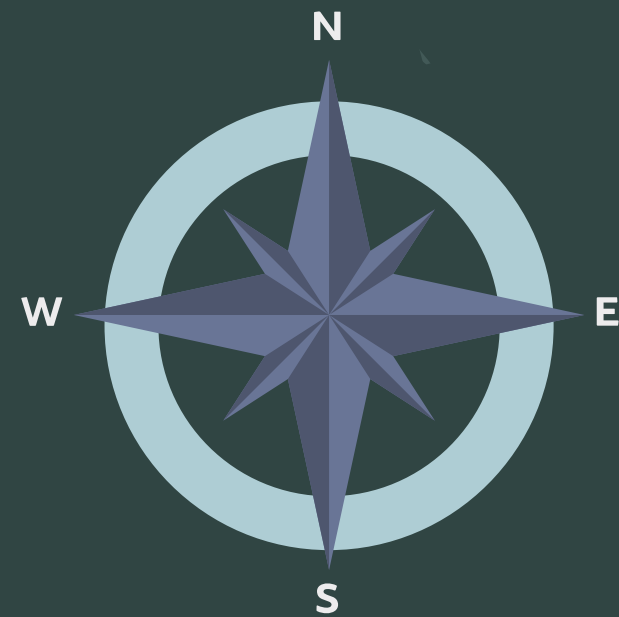

Czy wiesz, że ...

Ciekawostki

o Pawle Edmundzie Strzeleckim

2023

Rokiem
Pawła Edmunda
Strzeleckiego

Wybitnego badacza, podróżnika, geografa, geologa
odkrywcy i filantropa.

Paweł Edmund Strzelecki

Urodził się 1797 w Głuszynie pod Poznaniem w rodzinie zubożałego szlachcica herbu Oksza. Atmosfera domu tchnęła patriotyzmem, kultem idei równości i wolności ludzi.

Park Strzeleckiego w Głuszynie, w tle schody, pozostałość po dworku rodziny Strzeleckich

Już następnego dnia po narodzinach został ochrzczony w kościele parafialnym pod wezwaniem Św. Jakuba Większego Apostoła, w którym do dziś znajduje się zabytkowa chrzcielnica z tego okresu.

Kościół św. Jakuba w Głuszynie

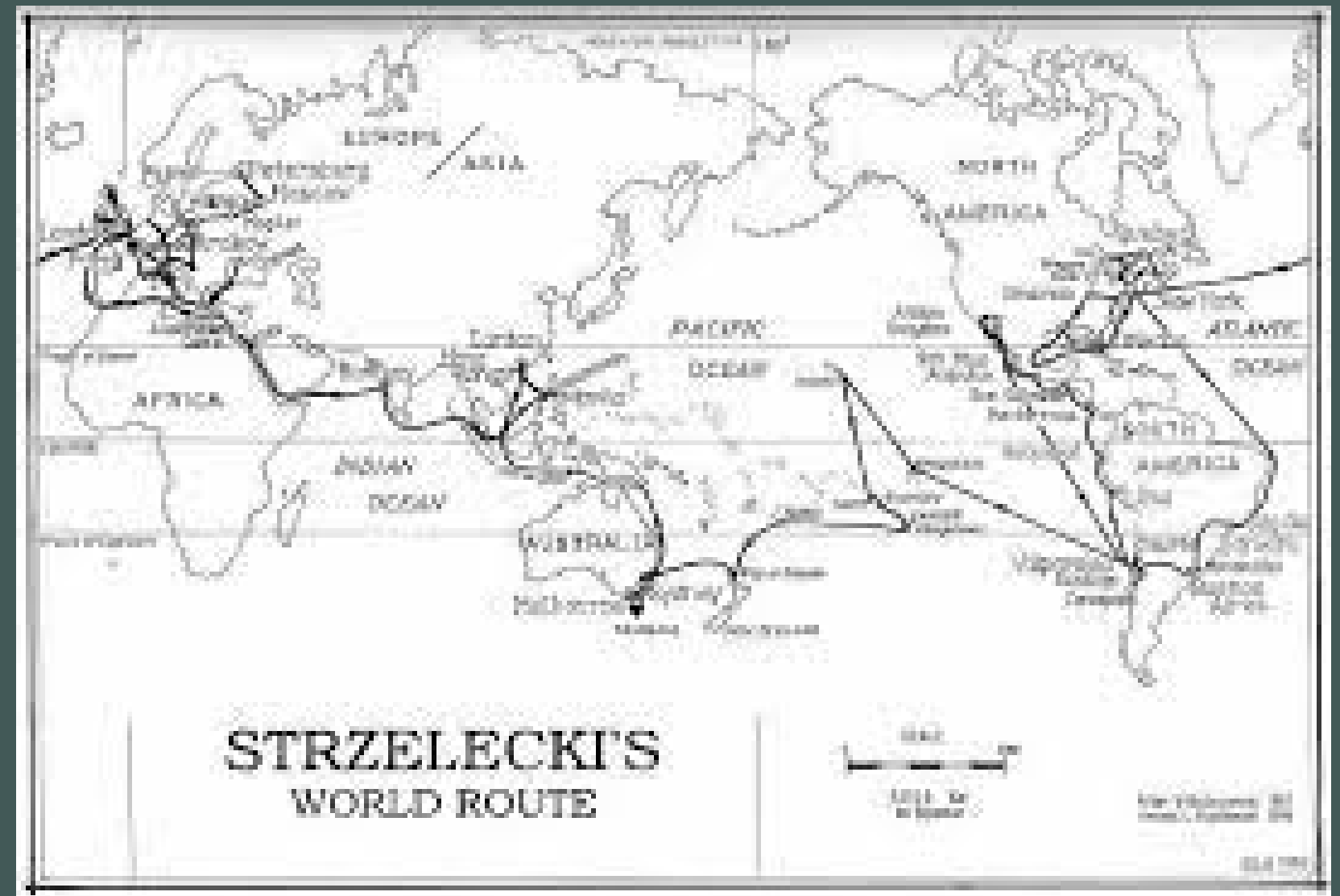
Po ukończeniu szkół Strzelecki pracował przez jakiś czas jako nauczyciel dzieci zamożnej szlachty.

W tym okresie poznał Aleksandrynę Turno, zwaną Adyną, którą z wzajemnością pokochał.

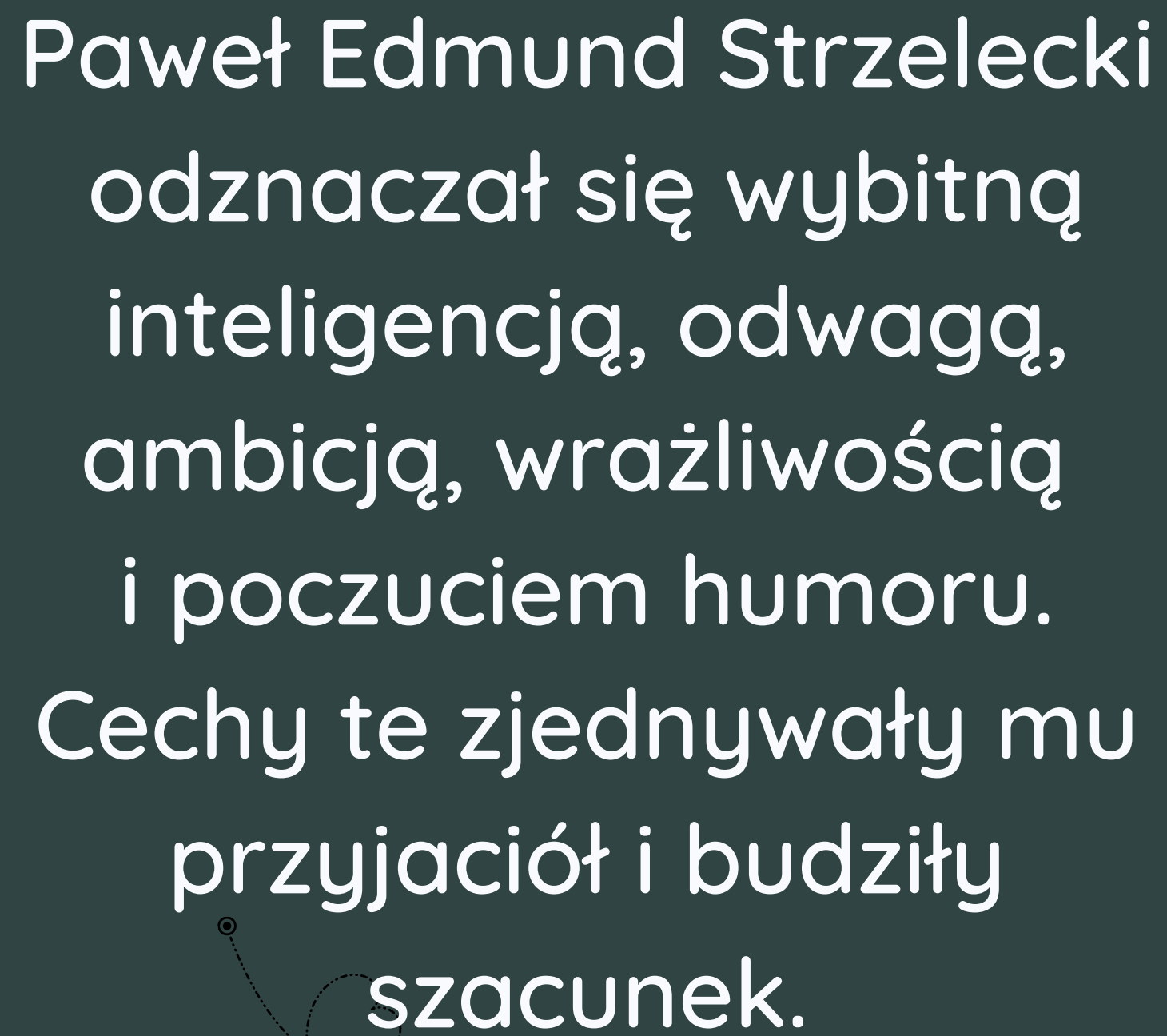

Brak majątku spowodował, że ojciec Adyny nie zgodził się na małżeństwo młodych. Dlatego po klęsce Powstania Listopadowego Strzelecki postanowił opuścić Polskę. Mimo, iż para pożegnała się w 1822 roku, Strzelecki kochał ją przez wiele lat i jeszcze długo pisał do niej listy.

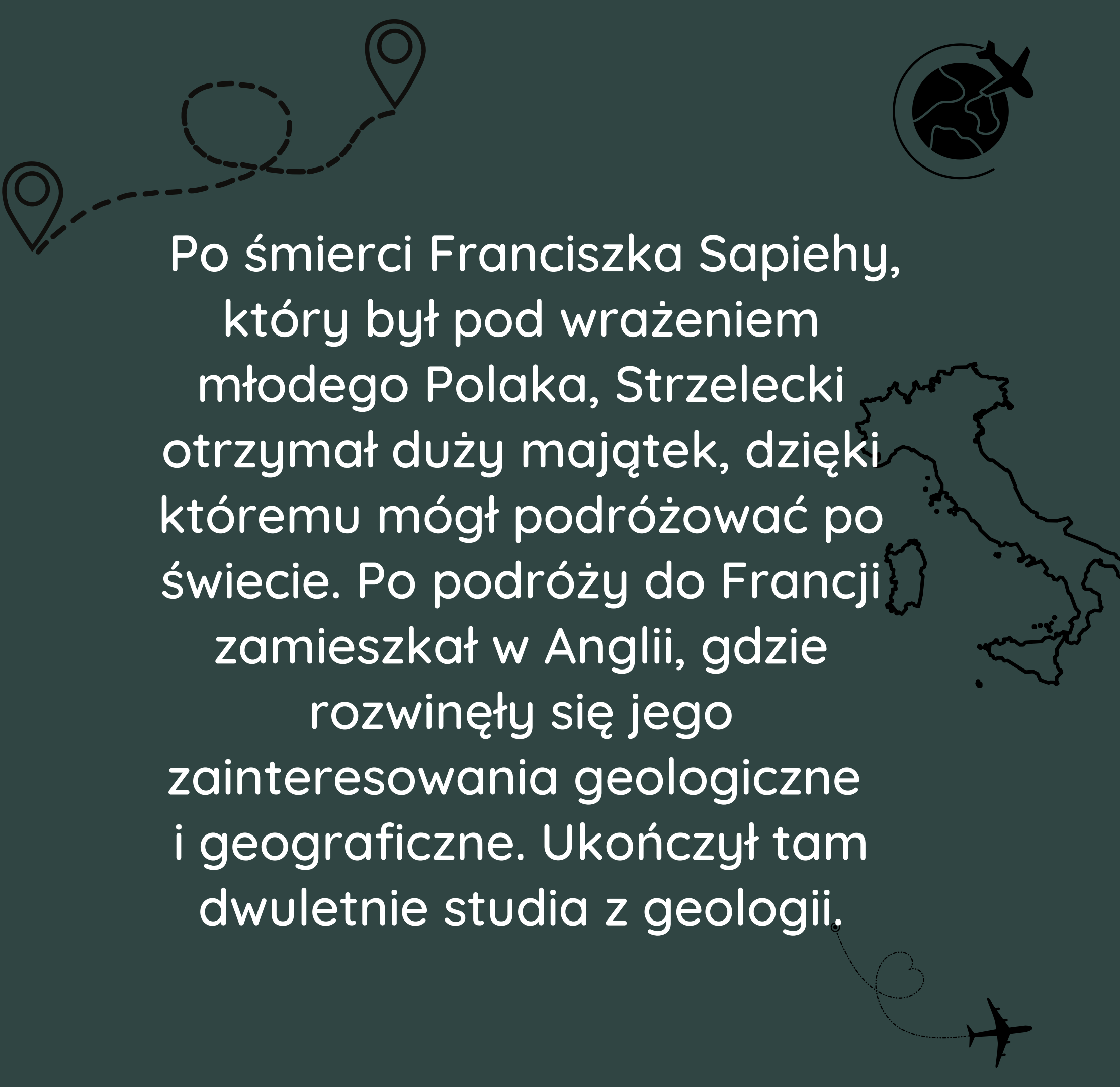

Paweł Edmund Strzelecki
odznaczał się wybitną
inteligencją, odwagą,
ambicją, wrażliwością
i poczuciem humoru.
Cechy te zjednywały mu
przyjaciół i budziły
szacunek.

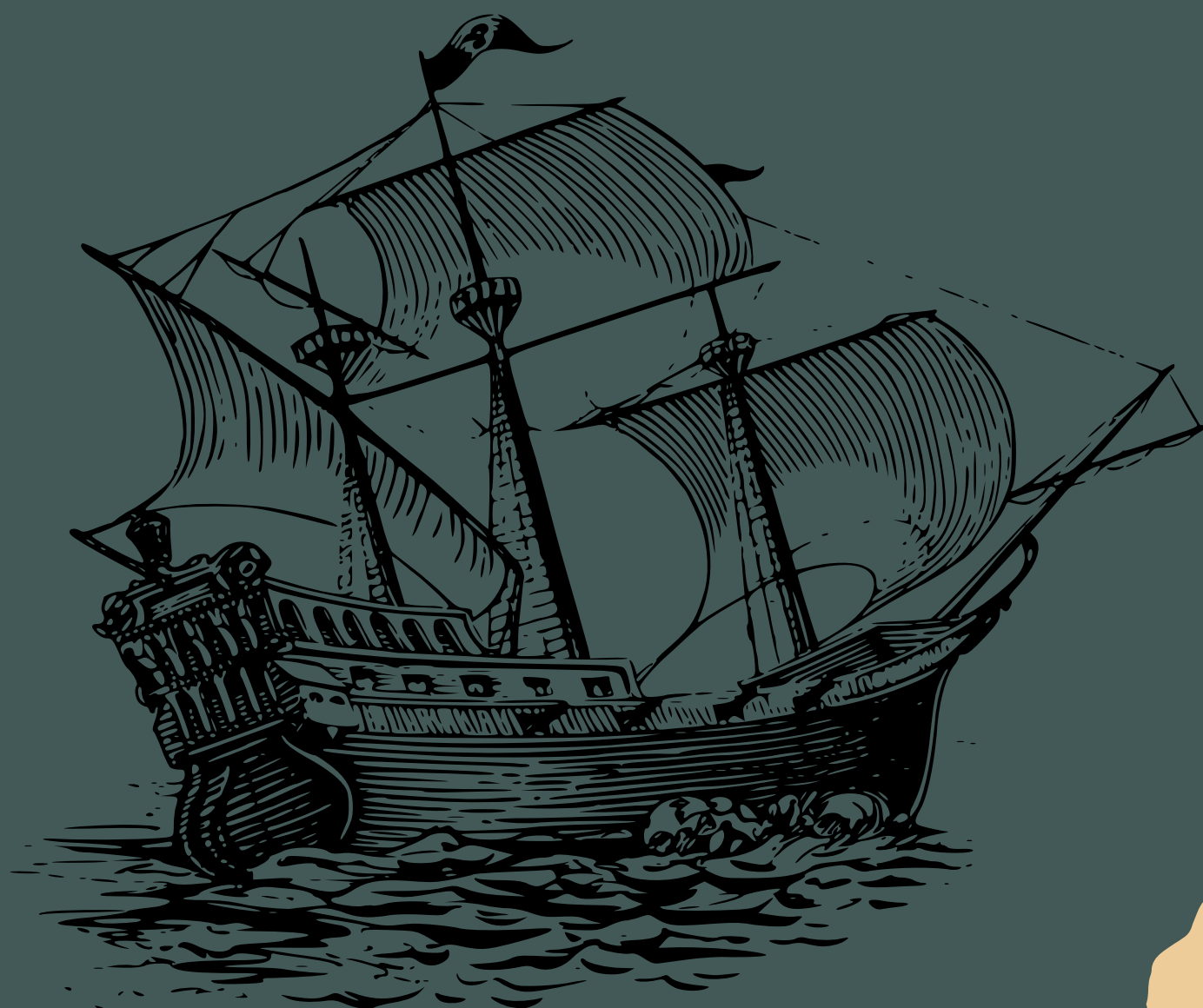
Po śmierci Franciszka Sapiehy, który był pod wrażeniem młodego Polaka, Strzelecki otrzymał duży majątek, dzięki któremu mógł podróżować po świecie. Po podróży do Francji zamieszkał w Anglii, gdzie rozwinęły się jego zainteresowania geologiczne i geograficzne. Ukończył tam dwuletnie studia z geologii.

W czerwcu 1834 roku wyruszył z Liverpoolu na statku „Virginian” do Ameryki Północnej, rozpoczynając swą dziewięcioletnią podróż naukową dookoła świata.

Przeprowadzał badania geologiczne i mineralogiczne. W Kanadzie odkrył pokłady rudy miedzi. Badał wulkany i złoża surowców mineralnych. Przez pewien czas przebywał także wśród tamtejszych Indian.

W styczniu 1836 roku Strzelecki dotarł do Brazylii. Prowadził tam badania geologiczne, a także etnograficzne, archeologiczne i przyrodnicze. Tam po raz pierwszy zetknął się z niewolnictwem, które nim wstrząsnęło.

We wrześniu 1837 roku wyruszył w dziesięciomiesięczny rejs wzdłuż zachodniego wybrzeża Ameryki Łacińskiej, a następnie udał się na zachód do Oceanii. Lata 1839-1844 to czas eksploracji Australii, Nowej Południowej Walii i Tasmanii.

Podczas pobytu w Australii zbadał
najwyższe pasmo górskie tego
kontynentu – Wielkie Góry
Wododziałowe, a jego najwyższy
szczyt, na którym stanął 12 marca
1840 roku, nazwał na cześć
przywódcy insurekcji
kościuszkowskiej z 1794 roku Górą
Kościuszki (Mount Kosciuszko).

Strzelecki trzykrotnie wyruszał w głąb Australii, odkrywając bogactwa naturalne tych ziem. Niezwykle ważnym było się odkrycie złóż złota. Niestety gubernator Gipps poprosił odkrywcę o dochowanie tajemnicy z uwagi na karny charakter kolonii. Po latach za odkrycie tego kruszca nagrodzono inną osobę...

Lata 1841-1842 Strzelecki spędził w Tasmanii, gdzie zbadał większą część wyspy, odkrył pokłady węgla. Był inicjatorem nowoczesnego na ówczesne czasy systemu nawodnienia. Pozyskał sobie wielki szacunek mieszkańców Tasmanii, którzy byli mu wdzięczni za badania naukowe, które pozwoliły na rozwój ich ziem.

W roku 1843 Strzelecki powraca do Europy, po drodze zwiedza: Chiny, Japonię, Indie, Indonezję, Egipt. W Londynie zatrzymuję się na stałe. Tu w 1845 ukazują się jego książka o Australii-

"Physical Description of New South Wales van Diemens Land", będąca podstawowym dziełem o Australii na kolejne dziesięciolecia.

Wiele miejsca w życiu Strzeleckiego zajmowała działalność humanitarna i filantropijna. W czasie tzw. "wielkiego głodu" w Irlandii pomagał Irlandczykom, zbierając fundusze, zakładając ambulatoria, i kuchnie polowe. Uratował wówczas od śmierci ponad 200 tysięcy irlandzkich dzieci.

1853 roku P.E. Strzelecki został wybrany na członka Królewskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Królewskiego Towarzystwa Naukowego. W 1960 roku Uniwersytet w Oxfordzie, nadał mu tytuł doktora honorowego.

1869 r. Królowa Wiktorja
udekorowała
P.E. Strzeleckiego orderem
św. Michała i św. Jerzego.

Strzelecki zmarł w 1873
w Londynie. Pochowany został na
cmentarzu Kensal Green.
W 1997 roku prochy Strzeleckiego
zostały przeniesione do Polski
i spoczywają w Krypcie Zasłużonych
Wielkopolan
w kościele św. Wojciecha
w Poznaniu.

Paweł Edmund Strzelecki był jednym z najwybitniejszych ludzi XIX wieku, prekursorem współczesnych idei, piewcą wolności, entuzjastą ochrony środowiska i zwolennikiem postępu cywilizacji. Został upamiętniony poprzez innych odkrywców i podróżników poprzez nadanie jego imienia 14 obiektom geograficznym oraz okazom flory i fauny.

14 listopada 1988 roku
w miejscowości Jindabyne
został odsłonięty
monumentalny pomnik dłuta
poznańskiego artysty
rzeźbiarza Jerzego
Sobocińskiego.

Szkoła Podstawowa 53

29.10.1960 roku nasza szkoła
otrzymała imię wybitnego
Wielkopolanina urodzonego
w Głuszynie - Pawła Edmunda
Strzeleckiego.

Sztandar szkoły